

1. INLEIDING	3
2. LANDELIJK EN PROVINCIAAL BELEID	4
3. GEMEENTELIJK BELEID VAN 2002 TOT 2006.....	5
3.1 Stichting de Nederlandsche Cacaofabriek.....	5
3.2 Subsidiemogelijkheden voor kunstenaars	6
3.3 Opdrachtenbeleid.....	7
3.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte.....	9
3.5 Stadscollectie.....	10
3.6 Atelierbeleid	10
3.7 Promotie	11
4. FINANCIËLE MIDDELEN	12
5. GEMEENTELIJK BELEID VAN 2007-2010	13
5.1 Stichting De Nederlandsche Cacaofabriek.....	13
5.2 Subsidiemogelijkheden voor kunstenaars	15
5.3 Opdrachtenbeleid.....	16
5.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte.....	18
5.5 Stadscollectie.....	19
5.6 Atelierbeleid	19
5.7 Promotie	20
6. ADVIESSTRUCTUUR	22
7. SAMENVATTING	23
BIJLAGEN.....	25
Subsidieregeling Kunstprojecten en manifestaties	25
Regeling individuele projectsubsidies	26

1. INLEIDING

In 1998 heeft de gemeenteraad de eerste nota beeldende kunstbeleid Helmond vastgesteld. Met deze nota werd het beleid op het terrein van de professionele beeldende kunst en vormgeving vastgelegd. In 2002 werd deze nota geactualiseerd en werd de nota 'KunstStof; geactualiseerde nota beeldende kunstbeleid Helmond 2002-2006' vastgesteld. In deze periode lagen de accenten vooral op het stimuleren van cultureel ondernemerschap van kunstenaars en op het vergroten van het publieksbereik.

De looptijd van deze beleidsnota is inmiddels verstreken. Een evaluatie van het beleid in de periode 2002-2006 is wenselijk en beleidskeuzes voor de periode 2007-2010 moeten worden gemaakt. Daarnaast zijn er ontwikkelingen met betrekking tot het toekomstige landelijke en provinciale beleid op het terrein van de beeldende kunst die nadrukkelijk de aandacht vragen. Reden genoeg dus om het beeldende kunst en vormgevingsbeleid van de gemeente Helmond weer eens tegen het licht te houden.

Voor u ligt de nota 'Beeldende kunst en vormgeving gemeente Helmond 2007-2010'. In de nota zal een beeld gegeven worden van het landelijke en provinciale vigerende beleid en een doorkijkje gegeven worden naar de toekomstige ontwikkelingen. Het gevoerde gemeentelijke beleid in de periode 2002 – 2006 wordt beschreven en geëvalueerd en er wordt een overzicht gegeven van de beschikbare financiële middelen in de periode 2007-2010. Op basis hiervan worden voorstellen gedaan voor de periode 2007-2010.

Het Gemeentemuseum Helmond is ook actief op het terrein van o.a. hedendaagse beeldende kunst (collectievorming, exposities en educatie). In het kader van deze nota zal niet ingegaan worden op het beleid van het Gemeentemuseum. Hierover is namelijk een beleidsnota in voorbereiding die separaat zal worden behandeld.

2. LANDELIJK EN PROVINCIAAL BELEID

Het rijk en de provincie voeren al jaren een gericht beleid op het terrein van beeldende kunst en vormgeving. In het kader van het beschikbaar komen van gedecentraliseerde rijksmiddelen voor beeldende kunst en vormgeving (geldstroom BKV) ontvangt de gemeente Helmond, als vijfde stad van Noord-Brabant, via de provincie jaarlijks middelen voor binnen het landelijke en provinciale beleid passende activiteiten op het terrein van beeldende kunst en vormgeving. Hiervoor wordt een convenant gesloten.

In de convenantperiode 2001-2004 maakte de geldstroom BKV onderdeel uit van het door het rijk geïnitieerde 'Actieplan Cultuurbereik'. De accenten lagen in deze periode op het interesseren van nieuwe doelgroepen voor beeldende kunst en vormgeving en het stimuleren van cultureel ondernemerschap.

De provincie stelde uit de geldstroom BKV voor deze convenantperiode aan de gemeente Helmond een bijdrage beschikbaar van € 55.968,= per jaar. De subsidie was bestemd voor voorzieningen die ten doel hebben de mogelijkheden voor productie, spreiding en afname van werken van beeldende kunst en vormgeving te bevorderen. De helft van dit bedrag moest worden geïnvesteerd in activiteiten op het gebied van cultuurbereik en ondernemerschap.

In het volgende hoofdstuk zal een overzicht gegeven worden hoe de middelen zijn ingezet.

In 2005 is een nieuwe convenantperiode Beeldende Kunst en Vormgeving van start gegaan. Deze loopt tot en met 2008.

Op basis van de landelijke doelstellingen voor de geldstroom BKV, de ervaringen uit de periode 2001-2004 en de provinciale cultuurnota 2005-2008 heeft de provincie Noord-Brabant het beleidskader Beeldende Kunst en Vormgeving 2005-2008 vastgesteld.

De centrale doelstelling die in het beleidskader is geformuleerd is dat de geldstroom BKV 2005-2008 wordt ingezet ter versterking van de beeldende kunst en vormgeving. Dit betreft zowel de infrastructuur van deze sector als de relatie tussen aanbod en afname. De geldstroom is bestemd voor voorzieningen, investeringen en activiteiten met een bovenlokale uitstraling.

Een van de subdoelstellingen in het beleidskader is het investeren in het aanbod en versterken van de infrastructuur van de gemeente Helmond.

De provincie kent aan de gemeente Helmond voor de convenantperiode 2005-2008 een subsidie toe van maximaal € 45.000,= per jaar voor het versterken van de culturele infrastructuur door middel van het ondersteunen van de activiteiten van het kunstenaarsinitiatief De Nederlandsche Cacaofabriek. De provincie verwacht van de gemeente dat zij uit autonome middelen een subsidie geeft voor de exploitatie en een basisprogramma. De provinciale middelen mogen ingezet worden voor internationalisering, beleidsontwikkeling, visieontwikkeling, aangaan van nieuwe samenwerkingsvormen (ook buiten de sector), kennisontwikkeling, educatie of marketing. Een deel van de subsidie mag ingezet worden voor de bekostiging van een beroepskracht.

Naar aanleiding van signalen van het rijk wijst de provincie er nu al op dat de geldstroom BKV na 2008 waarschijnlijk wordt stopgezet. Als uitvloeisel hiervan zal dit dan ook consequenties hebben voor de subsidiëring van de provincie aan de gemeente Helmond vanaf 2009. De provincie heeft er dan ook op aangedrongen nu al rekening te houden met een stopzetting van de subsidie in de huidige vorm vanaf 2009.

3. GEMEENTELIJK BELEID VAN 2002 TOT 2006

Het gemeentelijke beeldende kunstbeleid is naast het ondersteunen van het kunstenaarsinitiatief De Nederlandse Cacaofabriek in de afgelopen jaren zowel gericht op de positie van de Helmondse kunstenaar als op het belang van kunstobjecten en kunstprojecten voor de stedelijke samenleving.

Kunst heeft immers ook een maatschappelijke functie. Kunst die niet toegankelijk wordt gemaakt, niet uitnodigt tot een dialoog, maar verborgen blijft in het atelier kan voor de betreffende kunstenaar een functie hebben. De gemeenschap is gediend met confrontatie. Het is in het (materiële) belang van de kunstenaar dat hij/zij belangstelling weet te wekken voor het kunstproduct, zowel vanuit de 'vakwereld' (exposities, publicaties, aankopen) als van belangstellende 'leken' (aankopen, opdrachten).

De gemeentelijke en provinciale middelen voor beeldende kunst zijn in de afgelopen periode dan ook besteed aan voorzieningen en activiteiten die dit beleid konden ondersteunen.

De nieuwe convenantperiode Beeldende Kunst en Vormgeving die van start is gegaan in 2005 stelde nieuwe voorwaarden aan de besteding van de provinciale BKV-middelen. Waar de provincie in de convenantperiode 2001-2004 een bedrag beschikbaar stelde uit de geldstroom BKV (€ 55.968, = per jaar) voor voorzieningen die ten doel hebben de mogelijkheden voor productie, spreiding en afname van werken van beeldende kunst en vormgeving te bevorderen, is het bedrag in de nieuwe convenantperiode 2005-2008 (€ 45.000, = per jaar) alleen bestemd voor het versterken van de culturele infrastructuur door middel van het ondersteunen van de activiteiten van het kunstenaarsinitiatief De Nederlandsche Cacaofabriek.

Vanaf 2005 mogen de provinciale middelen dus niet meer ingezet worden voor andere activiteiten op het beeldende kunstterrein.

Onderstaand treft u een overzicht aan van voorzieningen en activiteiten waaraan in de afgelopen periode middelen zijn besteed.

3.1 Stichting de Nederlandsche Cacaofabriek

De Nederlandsche Cacaofabriek bestaat inmiddels 13 jaar.

De eerste jaren stonden vooral in het teken van het scheppen van voorwaarden waarbinnen professionele kunstenaars en aanstormend talent, vooral uit Helmond en omgeving, zich konden presenteren. De laatste jaren heeft het kunstenaarsinitiatief zich verbreed en is er meer ruimte gekomen voor de ontwikkeling en productie van hedendaagse beeldende kunst en trekt de Cacaofabriek zowel lokaal als regionaal, nationaal en internationaal kunstenaars en samenwerkingsverbanden naar zich toe.

De Cacaofabriek biedt kunstenaars de mogelijkheid zich te presenteren en heeft voor de activiteiten een aantal ruimtes ter beschikking in het voormalige industriecomplex, namelijk een grote expositiezaal, een gastatelier en een projectruimte (kleinere werkruimte/expositieruimte) en sinds enkele jaren ook een kelderruimte. Naast exposities organiseert de Cacaofabriek ook lezingen, symposia en optredens.

De Cacaofabriek is uitgegroeid tot een kunstenaarsinitiatief met een bovenregionale uitstraling. Het initiatief is van belang voor de (verdere ontwikkeling van de) culturele infrastructuur van de stad.

In de convenantperiode 2001-2004 werd jaarlijks uit de aan de gemeente toegekende provinciale middelen (€ 55.968,=) aan de Cacaofabriek een subsidie van € 37.000,= toegekend voor de activiteiten. Daarnaast stelden wij jaarlijks aan de Cacaofabriek een subsidie in de huisvestingskosten beschikbaar van ongeveer € 22.000,=.

In 2005 ging een nieuwe convenantperiode van start. Deze loopt tot en met 2008.

De provincie Noord-Brabant heeft aansluitend op het rijksbeleid een beleidskader Beeldende Kunst en Vormgeving 2005-2008 vastgesteld. Op grond hiervan heeft de provincie aan de gemeente Helmond voor de convenantperiode 2005-2008 een subsidie toegezegd van

maximaal € 45.000,= per jaar voor het versterken van de culturele infrastructuur d.m.v. ondersteunen van de activiteiten van het kunstenaarsinitiatief De Nederlandsche Cacaofabriek. Deze subsidie kan ingezet worden voor internationalisering, beleidsontwikkeling, visieontwikkeling, aangaan van nieuwe samenwerkingsvormen (ook buiten de sector), kennisontwikkeling, educatie of marketing.

De provincie verwacht van de gemeente dat zij uit autonome middelen een subsidie geeft voor de exploitatie en een basisprogramma. Het jaar 2005 werd gezien als overgangsjaar. Gezien de voorwaarden van de provincie werd aan De Nederlandsche Cacaofabriek voor dat jaar een subsidie toegekend van € 45.000,= voor de activiteiten en € 22.768,= als bijdrage in de huisvestingskosten. Vanaf 2006 worden voor de resterende periode van het convenant met de stichting subsidieafspraken gemaakt, die worden vastgelegd in een subsidieprestatiecontract 2006-2008. In hoofdstuk 5 zal hierop nader worden ingegaan.

Naast de reguliere subsidie zijn aan de stichting in de afgelopen periode voor een aantal bijzondere activiteiten projectsubsidies toegekend, namelijk voor een uitwisselingsproject met een kunstenaarsinitiatief in Turijn en voor deelname aan de Week van het Ontwerp 2005 (Dutch Design Week Eindhoven).

3.2 Subsidiemogelijkheden voor kunstenaars

In 2002 zijn twee subsidieregelingen in het leven geroepen namelijk de subsidieregeling 'individuele projectsubsidies' en de subsidieregeling 'Kunstprojecten en manifestaties'.

De regeling 'individuele projectsubsidies' heeft als doel het stimuleren van cultureel ondernemerschap van individuele beeldende kunstenaars en vormgevers.

Op grond van de 'Regeling individuele projectsubsidies' kunnen in Helmond wonende en werkende beeldende kunstenaars en vormgevers in aanmerking komen voor subsidie voor:

- De verwezenlijking van concrete kunstwerken en projecten van individuele beeldende kunstenaars of vormgevers.
- Exposities, zelfstandig of als onderdeel van een project, met een bijzonder karakter. Over het algemeen zullen individuele atelierexposities dat bijzondere karakter ontberen.
- Promotieactiviteiten die van belang zijn voor het bekend(er) maken van het werk van de individuele kunstenaar en vormgever.
- Catalogi en publicaties met een zelfstandig karakter of ter begeleiding van een project.
- Andere projecten die als doel hebben het culturele ondernemerschap van de individuele kunstenaar of vormgever te stimuleren.

De maximale hoogte van een subsidie op grond van deze regeling bedraagt € 1.600,=.

In de periode 2002–2006 is aan 6 Helmondse kunstenaars een subsidie toegekend voor individuele projecten. Op grond van deze regeling is in voornoemde periode een totaalbedrag uitgekeerd van € 7.000,=.

De artistieke kwaliteit van de projecten waarvoor subsidie werd aangevraagd werd getoetst door de adviescommissie beeldende kunst. Het college van burgemeester en wethouders besliste uiteindelijk of er subsidie werd toegekend.

De subsidieregeling Kunstprojecten en manifestaties heeft als doel om door middel van activiteiten op het terrein van beeldende kunst en/of vormgeving een groot publiek in aanraking te brengen met kunstuitingen en/of nieuwe doelgroepen te interesseren voor beeldende kunst- en vormgevingsuitingen.

De activiteiten hebben uiteindelijk als doel om beeldende kunst en vormgeving en daarmee (de werken van) kunstenaars en vormgevers bij een groter publiek onder de aandacht te brengen. De activiteiten moeten plaatsvinden in Helmond en er dienen Helmondse kunstenaars c.q. vormgevers bij de organisatie betrokken te zijn.

Een subsidie kan beschikbaar worden gesteld aan in Helmond wonende en werkende beeldende kunstenaars, vormgevers, (project)organisaties e.d. voor activiteiten die bovengenoemde doelstellingen bevorderen, zoals:

- Een gezamenlijk project van meerdere kunstenaars en/of vormgevers
- Samenwerkingsproject tussen diverse kunst- en cultuuruitingen
- Een gezamenlijk project van kunstenaar(s) of vormgever(s) met het onderwijs, bedrijfsleven, instellingen, etc.
- Een kunstproject op een locatie waar een groot en/of gemêleerd publiek komt.
- Andere projecten die tot doel hebben een groot en/of nieuw publiek in aanraking te brengen met beeldende kunst en/of vormgeving.

De maximale hoogte van de subsidie bedraagt € 4.500,=.

In de periode 2002–2006 (peildatum november 2006) is 12 keer een subsidie op grond van deze regeling uitgekeerd aan Helmondse kunstenaars en organisaties. Op grond van deze regeling is in voornoemde periode een totaalbedrag uitgekeerd van € 25.860,=. De subsidies zijn beschikbaar gesteld voor een aantal kunstprojecten in samenwerking met het onderwijs, voor open atelierdagen en voor kunstprojecten waar meerdere kunstenaars bij betrokken zijn. De artistieke kwaliteit van de projecten waarvoor subsidie werd aangevraagd werd getoetst door de adviescommissie beeldende kunst. Het college van burgemeester en wethouders besliste uiteindelijk of er subsidie werd toegekend.

3.3 Opdrachtenbeleid

Van een gericht gemeentelijk opdrachtenbeleid kan een belangrijke stimulans uitgaan, onder andere voor het lokale kunstklimaat. Hierbij kan zowel gedacht worden aan kunstopdrachten voor de openbare ruimte (binnen en buiten) als aan vormgevingsopdrachten.

In de afgelopen periode zijn dan ook initiatieven genomen of bijdragen geleverd om kunst- en vormgevingsprojecten te stimuleren.

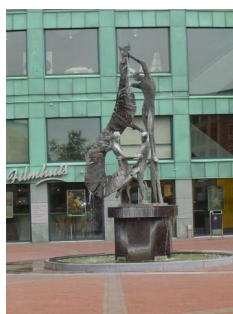
Bij het opdrachtenbeleid is telkens uitgegaan van de criteria 'professionaliteit', 'kwaliteit' en 'deskundigheid'. Het opdrachtenbeleid heeft zich dan ook niet beperkt tot de lokale kunstenaarswereld, want er dient te allen tijde gestreefd te worden naar de beste kunstenaar voor de betreffende opdracht, zonder dat daarbij lokale voorkeuren een rol hoeven te spelen. In geval van selectie van kunstenaars bij opdrachten is wel getracht om kunstenaars uit Helmond maximaal te laten participeren door middel van publicatie in de lokale dagbladen en huis-aan-huisbladen en door persoonlijke aanschrijving. Dit laatste gebeurde aan de hand van een in de afgelopen jaren samengesteld adressenbestand van Helmondse kunstenaars en kunstenaarsinitiatieven. Opgemerkt moet worden dat dit adressenbestand waarschijnlijk niet volledig is.

Aan de hand van door belangstellende kunstenaars ingediend documentatiemateriaal deed de adviescommissie beeldende kunst, waar nodig aangevuld met andere belanghebbenden, een voordracht aan het college van burgemeester en wethouders. Het college bepaalde uiteindelijk welke kunstenaars opdracht kregen voor het maken van een schetsontwerp en/of de uitvoering.

In de afgelopen periode zijn voor de volgende projecten opdrachten uitgezet:

Ontwerp kunstwerken:

Door de kunstenaar S. Pfaeltzer (Amsterdam) is in opdracht het kunstwerk/fontein 'De Waterman' gemaakt, dat een plek heeft gekregen op het F.J. van Thielpark (Boscotondo).

'De Waterman' (Saskia Pfaeltzer)

Aan Artoro is opdracht gegeven drie kunstwerken te maken met als thema 'Mensen' voor in de publieksruimte van de Stadswinkel. Artoro maakt onderdeel uit van stichting Oro en begeleidt in ateliervverband verstandelijk gehandicapten met creatieve gaven.

Aan de kunstenares T. Broos (St. Oedenrode) is opdracht verstrekt twee borstbeelden te maken van de van oorsprong Helmondse componisten Matthijs Vermeulen en Alphonse Stallaert, geplaatst voor de ingang van theater 't Speelhuis.

Aan de kunstenaar W. van de Velden (Helmond) is opdracht gegeven voor het maken van het kunstwerk 'The Giving Child' (De Plaetse, Brandevoort), dat symbool staat voor het werk van de in Brandevoort gevestigde stichting 'Read to Grow'.

Vormgevingsproject Binnenstad Oost

Aan de kunstenaar J. Doorenweerd (Tilburg) is opdracht gegeven voor het maken van een schetsontwerp voor een vormgevingselement in de openbare ruimte van de wijk Binnenstad Oost. In dit project, waarvoor een subsidie door de provincie Noord-Brabant was toegekend, was betrokkenheid van bewoners van de wijk een voorwaarde. De kunstenaar maakte een schetsontwerp voor straatmeubilair, bestaande uit losse elementen, die op vele manieren tot objecten (zitelementen, e.d.) gevormd konden worden. Vanwege onvoldoende draagvlak voor het ontwerp is het project niet tot uitvoering gekomen.

De provinciale middelen zijn vervolgens in overleg met bewoners en met toestemming van de provincie, ingezet voor aankoop van vier diersculpturen voor de wijk.

Hekwerk De Fonkel

Aan drie kunstenaars (een uit Helmond, twee van buiten de stad) is opdracht gegeven voor een schetsontwerp voor een hekwerk voor het wijkhuis/brede school De Fonkel. Uit de ingediende schetsontwerpen werd één ontwerp gekozen dat is uitgevoerd. Dit is het ontwerp van de heer G. Koevoets uit Tilburg geworden. Beeldende kunstmiddelen werden ingezet voor de ontwerpfase (schetsontwerpen en uitwerking definitief ontwerp). De uitvoering werd betaald uit het bouwbudget.

Brabantse Spelen

In 2005 nam onze gemeente deel aan de vormgevingsmanifestatie 'Brabantse Spelen' een initiatief van BrabantStad (B5 en provincie) in samenwerking met de Nieuwe Brabantse Kunst Stichting (NBKS). 21 Brabantse vormgevers kregen de opdracht een ontwerp te maken rond het thema sport. Voor Helmond waren dat A3 AAN XL en GBO Design-Engineering, twee bedrijven uit Helmond die gespecialiseerd zijn in vormgeving van producten. Elke stad koos uit de schetsontwerpen één ontwerp uit dat in een rondreizende tentoonstelling in vijf containers werd tentoongesteld. Voor Helmond was het winnende ontwerp de Di-Cycle van GBO Design-Engineering.

In het verleden zijn in samenwerking met provincie en B5 vaker gezamenlijke vormgevingsopdrachten gerealiseerd, zoals 'Vaas voor de gelegenheid' (relatiegeschenk gemeentebesturen) en 'Mantel der Liefde' (ontwerp toga's ambtenaren burgerlijke stand) met als doel aandacht te vestigen op vormgeving.

Grafische vormgeving

Voor de vormgeving van nota's (bv. Cultuurnota), folders, beeldenroute, websites e.d. worden regelmatig vormgevers, zowel uit Helmond als van buiten de stad, ingeschakeld om de producten vorm te geven.

Verder wordt gemeentelijk getracht derden te stimuleren tot het verstrekken van opdrachten aan kunstenaars. De ondersteuning kan in een dergelijk geval bestaan uit het verstrekken van een gemeentelijke bijdrage in een onderdeel van het project.

Een goed voorbeeld van een opdracht door derden is het project 'Beeld en Poëzie' in de Warande van de Junior Kamer Peelland. Een beeldende kunstenaar maakt in een

samenwerkingsproject met een dichter een kunstwerk met een gedicht erop. Elk kunstwerk wordt gesponsord door een bedrijf en voor een periode van vijf jaar geplaatst in de Warande. De gemeente neemt de kosten voor plaatsing, onderhoud en verzekering voor haar rekening.

De gemeente heeft een bemiddelende en adviserende rol gehad in een project dat heeft geleid tot ontwerp en realisatie van gevelstenen voor nieuwbouwcomplexen in Zonnekwartier (Binnenstad Oost). Dit project is in zijn geheel bekostigd door externe partijen.

3.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte

In Helmond bevinden zich ruim 250 kunstobjecten in de openbare ruimte, zowel in de wijken als in het centrum van de stad. Een groot deel daarvan is van de gemeente (eigen aankoop of schenkingen). Deze kunstwerken verfraaien de openbare ruimte en brengen mensen op een laagdrempelige wijze in aanraking met kunst.

Over het algemeen worden kunstwerken in de wijk geplaatst naar aanleiding van een verzoek uit de wijk. Om draagvlak te creëren wordt in geval van plannen tot plaatsing van een kunstwerk in de wijk de klankbordgroep betrokken of, indien niet aanwezig, worden de buurtbewoners geïnformeerd.

De gemeente koopt zelf beelden aan, maar af en toe worden ook door derden beelden geschonken. Indien gewenst heeft de gemeente hierin een adviserende rol (bv. schenking Burgemeester Geukersfonds van borstbeelden Vermeulen/Stallaert en twee beelden voor de kasteeltuin).

Daarnaast zijn de gemeente en de stichting Jan Verspaget Foundation recent een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. De stichting koopt in overleg met de gemeente, alleen of in samenwerking met derden, beelden aan die worden geplaatst in het stadscentrum. De kosten van sokkel en plaatsing, evenals het onderhoud en reparatie, komen voor rekening van de gemeente.

In het kader van de upgrading van het centrum heeft de stichting een enorme impuls gegeven aan het beeldenbestand in het centrum.

'Overpeinzen' (Willem vd Velden)

Stadsverfraaiingsbeleid door middel van aankopen of opdrachten van een kunstwerk voor een bestaande plek is een manier van verfraaiing van de openbare ruimte.

Een andere manier om tot verfraaiing van de openbare ruimte te komen is het betrekken van een kunstenaar bij de vormgeving van onderdelen in de openbare ruimte in bijvoorbeeld nieuwbouwwijken of herstructureringsgebieden.

Met de inschakeling van een kunstenaar voor een vormgevingselement voor de openbare ruimte in Binnenstad Oost is getracht een groter project te verwezenlijken.

Helaas is gebleken dat een dergelijk omvangrijk project, waarin door veel partijen moet worden samengewerkt en waarbij het langer duurt voordat het concrete resultaat zichtbaar is, soms moeilijk te realiseren is.

Onderhoud

Het omvangrijke beeldenbestand moet onderhouden worden. De bronzen beelden in het centrum worden onderhouden en waar nodig gerepareerd door een gespecialiseerd bedrijf. De overige beelden worden voorlopig, indien nodig, schoongemaakt door het Graffititeam.

In de begroting was in de afgelopen periode jaarlijks een bedrag van € 15.000,= beschikbaar voor aankoop, plaatsing, onderhoud en reparatie van beelden. Een substantieel deel van dit bedrag wordt jaarlijks besteed aan onderhoud en reparatie. De gemeenteraad heeft besloten met ingang van 2007 dit bedrag op te hogen.

In het investeringsprogramma wordt een maal per twee jaar een bedrag van € 60.000,= opgenomen voor grotere kunstprojecten c.q. opdrachten.

Om het beeldenbestand toegankelijker te maken en te promoten wordt momenteel gewerkt aan een beeldenwandroute centrum. Deze zal naar verwachting in de loop van 2007 beschikbaar zijn. Het is te bezien of de route op termijn uitgebreid kan worden naar andere delen van de stad.

3.5 Stadscollectie

In 1998 is gestart met de opbouw van een stadscollectie met een topografisch/cultuurhistorisch karakter. Het idee was om een verzameling op te bouwen van kunstwerken waarbij de kunstenaar zijn visie of reactie op de stedelijke omgeving en –samenleving visualiseert. Dit omdat geconstateerd werd dat beelddocumenten uit het verleden in Helmond slechts zeer beperkt behouden zijn gebleven. Voor de periode tot circa 1870 is het aantal schilderijen, tekeningen en dergelijke dramatisch klein. Het grafische bestand is eveneens beperkt van omvang met een sterk accent op het kasteel. Na 1870 neemt het beeldmateriaal toe door de opkomst van fotografie en later film en video. Dit materiaal is doorgaans strikt documentair van aard. Het mist de artistieke component, de subjectieve interpretatie van de kunstenaar, de sfeer van het ‘moment’.

De stadscollectie moet een kwalitatief goede verzameling van werken zijn, die ‘Helmond’ als onderwerp hebben. Uitgangspunt is dat alleen werken worden aangekocht van in Helmond wonende of werkende professionele beeldende kunstenaars. Hiervan kan – bij uitzondering – worden afgeweken indien zich een situatie voordoet waarin een kunstenaar van buiten de stad een werk aanbiedt, waaruit blijkt dat hij zich in zijn werk heeft laten inspireren door Helmond.

De stadscollectie bestaat uit 29 werken van 18 kunstenaars. De collectie is ondergebracht in het Gemeentemuseum.

In 2004 zijn voor het laatst werken voor de stadscollectie aangekocht. Gezien de wijziging van de voorwaarden van de besteding van de provinciale middelen vanaf 2005 en de consequentie dat voortzetting van het aankoopbeleid heeft voor de gemeentelijke beeldende kunstmiddelen is het aankoopbeleid in 2005 niet voortgezet.

Bovendien bleek in de praktijk het aanbod van geschikte werken voor de stadscollectie gering.

3.6 Atelierbeleid

Zo nu en dan komt bij de gemeente de vraag binnen van een kunstenaar voor een betaalbaar atelier. Daar waar mogelijk wordt dan bekeken of er (eventueel tijdelijk) iets beschikbaar is. Soms kan er iets geregeld worden, bv. het beschikbaar stellen van een brugwachtershuisje aan de Engelseweg voor stichting Schip. Maar in de meeste gevallen blijkt dit echter vaak lastig. De ruimtes in gemeentelijke gebouwen zijn vol en de gemeente heeft tot op heden geen specifieke ateliervoorzieningen beschikbaar. Het aantal concrete vragen bij de gemeente is gering geweest, maar de vraag kan gesteld worden of kunstenaars zich met vragen over atelier(woningen) richten tot de gemeente of dat zij zich wenden tot woningbouwverenigingen of makelaars.

In Helmond zijn de afgelopen jaren door marktpartijen een aantal atelierwoningen gerealiseerd (bv. Lambertushof, Binnenstad oost). Woningbouwverenigingen bieden soms

ook tijdelijk leegstaande ruimtes beschikbaar aan kunstenaars (antikraak). Ook in de voormalige Nederlandsche Cacaofabriek (particulier eigendom) huren, behalve het kunstenaarsinitiatief, een aantal kunstenaars een atelierruimte.

voormalige 'Nederlandsche Cacaofabriek'

3.7 Promotie

Het promoten van beeldende kunst in de ruimste zin is een belangrijk onderdeel om publieksbereik te vergroten. Tevens is het in het (materiele) belang van kunstenaars en vormgevers dat het publiek belangstelling heeft voor zijn/haar producten.

Wij hebben in de nota 'KunstStof 2002-2006' aangegeven ons te willen inspannen om door middel van projecten het publieksbereik te vergroten door laagdrempelige aanbiedingen/producten. De stimulerende rol heeft in deze periode vooral gezeten in het initiëren en stimuleren van kunst- en vormgevingsprojecten. De hieruit voortgevloeide producten zijn onder punt 3.3 opdrachtenbeleid beschreven.

4. FINANCIËLE MIDDELEN

Om een afgewogen keuze mogelijk te maken over de beleidsperiode 2007-2010 geven wij onderstaand eerst een overzicht van de beschikbare financiële middelen voor beeldende kunst en vormgeving, zoals opgenomen in (meerjaren)begroting.

	Begroting 2007	Meerjaren- begroting 2008*	Meerjaren- begroting 2009*	Meerjarenbegroting 2010*
Cacaofabriek	82.161	82.161	37.161 **	37.161 **
Beeldende kunst algemeen	53.756	53.756	53.756	53.756
Stadsverfraaiing	27.289	27.289	27.289	27.289
Eenmaal per twee jaar wordt in het investeringsprogramma een bedrag opgenomen voor kunstprojecten.				
	2007	2008	2009	2010
investeringsprogramma		60.000		***

* Bedragen worden geïndexeerd met het voor dat jaar geldende indexpercentage.

** Vanaf 2009 is de provinciale subsidie waarschijnlijk niet meer beschikbaar.

*** Voortzetting van deze lijn vanaf 2010 wordt in het kader van de besprekingen over de Voorjaarsnota meegenomen

5. GEMEENTELIJK BELEID VAN 2007-2010

In deze beleidsperiode willen we wederom een ondersteunende en stimulerende rol spelen bij activiteiten op het terrein van beeldende kunst en vormgeving.

De accenten voor de verdeling van de beschikbare financiële middelen zullen in deze periode gelegd worden op stimulering publieksbereik, educatie en culturele infrastructuur. Het (vergroten van) publieksbereik blijft een belangrijk onderwerp. Kunst heeft immers ook een maatschappelijke functie. Het kan een stimulerende werking hebben voor het publiek en dit kan ook van (materieel) belang zijn voor de kunstenaar. Kunst die 'verborgen' blijft heeft geen meerwaarde voor de gemeenschap.

Wij hechten groot belang aan de ontwikkeling van educatieve activiteiten. Hierdoor komen kinderen en jongeren in aanraking met beeldende kunst en vormgeving.

Verder willen we in deze periode meer aandacht gaan schenken aan (uitbreiding van) de culturele infrastructuur. Kunstvoorzieningen en creatieve bedrijvigheid zijn van belang voor de ontwikkeling van de stad.

In de punten 5.1 t/m 5.7 is een en ander verder uitgewerkt.

Wij zijn van plan, als uitvloeisel van deze nota, een enquête te verspreiden onder Helmondse kunstenaars en vormgevers, waarin een aantal zaken worden bevraagd die verdere uitdieping behoeven op termijn (bv. atelierbeleid, subsidiebeleid, promotie, etc.)

5.1 Stichting De Nederlandsche Cacaofabriek

In 2006 is met de stichting een subsidieprestatiecontract afgesloten voor de periode 1 januari 2006 t/m 31 december 2008.

Hierin is vastgelegd dat zij jaarlijks in ieder geval de volgende activiteiten organiseert:

- a) 20 tentoonstellingen en presentaties per jaar
- b) 5 overige activiteiten per jaar (bv. lezingen, workshops, performances e.d.)
- c) 2 educatieve activiteiten per jaar
- d) 2 activiteiten in samenwerking met andere (culturele) initiatieven in Helmond per jaar.

Tot voor kort werkte de stichting met vrijwilligers. In het verleden had ze ook twee medewerkers in de ID-banenregeling. Het volledig werken met vrijwilligers komt de continuïteit van de organisatie niet ten goede. Ten behoeve van een verdere professionalisering van de Cacaofabriek is in 2006 dan ook besloten om middelen beschikbaar te stellen voor het aanstellen van een tijdelijke beroepskracht voor de periode 1 januari 2006 tot en met 31 december 2008.

Gedurende de looptijd van het subsidieprestatiecontract ontvangt de stichting vanaf 2006 jaarlijks een activiteitsubsidie (€ 33.000,=), een huisvestingssubsidie (€ 22.768,=) en een subsidie voor een beroepskracht (€ 24.000,=). De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd met het op dat moment geldende indexpercentage.

Op 31 december 2008 loopt de huidige convenantperiode af. Het rijk heeft al signalen gegeven dat de geldstroom BKV na 2008 waarschijnlijk komt te vervallen c.q. anders ingezet gaat worden. Of de provincie Noord-Brabant na deze periode nog bereid is een subsidie toe te kennen aan de gemeente Helmond voor het kunstenaarsinitiatief is maar zeer de vraag. De provincie geeft nu al in haar voorwaarden voor subsidie aan Helmond aan dat ze van de gemeente verwacht dat deze uit autonome middelen een subsidie geeft voor de exploitatie en een basisprogramma. De provinciale middelen mogen volgens de voorwaarden van de provincie aanvullend ingezet worden voor internationalisering, beleidsontwikkeling, visieontwikkeling, aangaan van nieuwe samenwerkingsvormen (ook buiten de sector), kennisontwikkeling, educatie of marketing.

Tot op heden gaan de gemeentelijke middelen zitten in de bijdrage in de huisvestingskosten (€ 22.768,=) en een bijdrage van € 12.000,= voor een beroepskracht. De provinciale

middelen ad € 45.000,= worden nu (met toestemming van de provincie) voor een bedrag van € 12.000,= ingezet als bijdrage voor de beroepskracht en € 33.000,= voor de activiteiten. In het subsidieprestatiecontract met de Cacaofabriek is als inspanningsverplichting vastgelegd dat de stichting probeert de inkomsten verder aan te vullen door fondsenwerving. Het bestuur heeft desgevraagd aangegeven dat een structurele aanvullende subsidie van fondsen niet aan de orde is. De eventuele extra subsidies zijn nagenoeg altijd projectsubsidies.

Het mogelijk wegvallen van de provinciale subsidie na het stopzetten van de Geldstroom BKV vanaf 2009 is direct van invloed op de subsidie en het functioneren van de stichting De Nederlandsche Cacaofabriek. Het bestuur van de stichting is hierop al attent gemaakt. Het bestuur heeft onlangs aangegeven dat zij nauwelijks mogelijkheden ziet om zelf structurele inkomsten te generen (behalve enkele projectsubsidies).

Bovenstaande problematiek is pas vanaf 2009 aan de orde. Het lijkt het ons echter verstandig om nu al een standpunt in te nemen over de positie van de stichting De Nederlandsche Cacaofabriek voor de stad.

Er zal een keuze gemaakt moeten worden of, en zo ja op welke manier, deze voorziening ook na 2009 voor de stad behouden moet blijven.

Indien de keuze gemaakt wordt dat het van belang is dat het kunstenaarsinitiatief voor de stad behouden blijft is subsidiering noodzakelijk en zijn er ons inziens een aantal mogelijkheden.

1. De gemeente neemt, na wegvallen van de provinciale bijdrage, nagenoeg de gehele subsidie voor haar rekening ($\pm$ € 82.000). Dit betekent dat er vanaf 2009 een substantieel bedrag ($\pm$ € 45.000) aan extra middelen beschikbaar moeten komen. Hierin is in de (cultuur)begroting momenteel niet voorzien.
2. De gemeente handhaaft het huidige gemeentelijke subsidievolume ($\pm$ € 37.000,=). Deze optie houdt in dat de subsidie teruggebracht wordt naar een zodanig minimaal niveau, dat het functioneren van het initiatief ons inziens in gevaar komt en dat het langzaam dood bloedt door gebrek aan activiteiten.
3. Er wordt gekozen voor een middenweg. De gemeente stelt een hogere bijdrage beschikbaar vanaf 2009 als bijdrage in de exploitatie en een bijdrage voor een basisprogramma. Dit betekent dat er eveneens extra middelen beschikbaar moeten komen. De Cacaofabriek zal dan moeten proberen de inkomsten aan te vullen en/of het programma c.q. beleid bijstellen.

expositiezaal stichting De Nederlandsche Cacaofabriek

Ons inziens draagt het kunstenaarsinitiatief bij aan de culturele infrastructuur van de stad en is deze voorziening van belang voor de creatieve bedrijvigheid van Helmond.

Wij stellen dan ook voor om door middel van subsidie te stimuleren dat het kunstenaarsinitiatief kan blijven bestaan. Een verhoging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2009 lijkt ons dan ook noodzakelijk. Handhaving van de subsidie op het huidige niveau, dus

een substantiële toename van de gemeentelijke bijdrage (optie 1) lijkt ons echter niet reëel, aangezien dit nogal wat consequenties heeft voor de gemeentebegroting. Bovendien zijn wij van mening dat van de stichting ook een inspanningsverplichting, door het ophogen van de inkomsten, verwacht mag worden.

Optie 2 heeft ons inziens als consequentie dat het kunstenaarsinitiatief niet kan voortbestaan.

De laatste optie (3) lijkt ons dan ook de meest reële optie. Wij realiseren ons dat een subsidieverlaging voor de Cacaofabriek substantiële consequenties heeft. Dit zal er toe leiden dat de stichting het programma moet bijstellen en wellicht andere keuzes moet maken voor de inzet van de middelen. Ze zal eveneens moeten proberen om de inkomsten te verhogen door op een andere wijze aanvullende middelen te genereren, bijvoorbeeld voor de activiteiten (fondsen/sponsoring).

Het subsidieprestatiecontract met de stichting loopt tot en met 31 december 2008, dus vanaf 2009 dient een nieuw subsidieprestatiecontract vastgesteld te worden.

Indien instandhouding van het initiatief nagestreefd wordt zullen we tijdig, in overleg met het bestuur van de stichting De Nederlandsche Cacaofabriek, proberen te komen tot een concreet voorstel voor de periode na 2008.

Voorstellen/actiepunten:

- In het kader van deze nota een keuze maken met betrekking tot de positie van de Cacaofabriek.
- Indien subsidiering aan de stichting De Nederlandsche Cacaofabriek wordt voortgezet in overleg treden met de stichting om afspraken te maken voor de periode vanaf 2009.

5.2 Subsidiemogelijkheden voor kunstenaars

Geconcludeerd kan worden dat in de afgelopen 5 jaar nauwelijks gebruik gemaakt is van de subsidieregeling 'individuele projectsubsidies' (zie 3.2).

Vaker werd een beroep gedaan op de subsidieregeling 'kunstprojecten en manifestaties'.

De in totaal 18 toegekende subsidies kennen 'slechts' een tiental aanvragers. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij de kunstprojecten/manifestaties vaak meerdere (Helmondse) kunstenaars betrokken zijn. Verder lopen veel projecten over meer dan een jaar.

Toch moet geconcludeerd worden dat maar een kleine groep Helmondse kunstenaars de wegen naar een subsidie bewandelt.

Door het niet meer beschikbaar zijn van provinciale middelen voor overige beeldende kunstactiviteiten is het budget dat besteed kan worden aan beeldende kunstactiviteiten minder ruim (± € 50.000,- per jaar). Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden met betrekking tot de bestedingsdoelen van deze middelen. Ondersteuning van projecten van Helmondse kunstenaars kan een van de bestedingsdoelen zijn.

De regeling 'individuele projectsubsidies' heeft als doel het werk van individuele beeldende kunstenaars en vormgevers te promoten.

De subsidieregeling 'kunstprojecten en manifestaties' heeft als doel vergroten van publieksbereik en bereik nieuwe doelgroepen voor beeldende kunst en vormgevingsactiviteiten.

Deze laatste subsidieregeling kan bijdragen aan het stimuleren van publieksbereik, educatieve activiteiten en bereik nieuwe doelgroepen en heeft ons inziens dan ook een meerwaarde.

Gelet op de beschikbare middelen voor beeldende kunst en het zeer geringe aantal aanvragen op grond de regeling 'individuele projectsubsidies' stellen wij voor de subsidieregeling 'individuele projectsubsidies' in te trekken.

De subsidieregeling 'kunstprojecten en manifestaties' willen we voorsnog in de huidige vorm handhaven.

Kunstprojecten en -manifestaties, in het bijzonder op locaties waar veel (gemêleerd) publiek komt of projecten in samenwerking met het onderwijs, kunnen bijdragen aan het bereiken van nieuwe publieksgroepen.

Het publiek komt in aanraking met diverse vormen van beeldende kunst en vormgeving en met de makers hiervan. Dit kan bijdragen aan de verbetering van het maatschappelijke draagvlak voor hedendaagse beeldende kunst. Dwarsverbanden met andere kunstdisciplines en cultuuruitingen en samenwerking met andere organisaties (profit- en non-profit) of het onderwijs worden in deze subsidieregeling gestimuleerd.

Van dit type activiteiten kan een belangrijke promotionele werking uitgaan, zowel voor de betrokken kunstenaars als voor de stad Helmond. Dergelijke projecten leveren een wezenlijke bijdrage aan het beeldende kunstklimaat in de stad.

Het beperkte aantal aanvragen om subsidie in het verleden vraagt bij voortzetting van een subsidieregeling wel om aandacht. De oorzaak hiervan is ons niet bekend. Hierbij kunnen tal van zaken spelen, bv. de onbekendheid van de regeling bij kunstenaars, men ervaart de aanvraagprocedure als ingewikkeld, de bedragen zijn niet toereikend, kunstenaars hebben voldoende middelen om projecten te realiseren, etc.

Graag zouden wij dit duidelijk krijgen, zodat wij hierop mogelijk kunnen inspelen.

Dit aspect zal dan ook worden meegenomen in de eerdergenoemde enquête die opgesteld wordt als uitvloeisel van deze nota. Wellicht leiden de reacties op de enquête nog tot aanpassing van deze regeling. Wij willen deze reacties dan ook afwachten en daarna tot eventuele verbeteringen van de regeling komen.

In bijlage1 treft u de tot op heden geldende subsidieregelingen ‘Kunstprojecten en manifestaties’ en ‘Individuele projectsubsidies’ aan.

Voorstellen/actiepunten:

- Subsidieregeling ‘individuele projectsubsidies’ intrekken.
- Subsidieregelingen ‘Kunstprojecten en manifestaties’ vooralsnog in huidige vorm handhaven.
- In een enquête onder Helmondse kunstenaars o.a. onderzoek doen naar de aanleiding van het geringe aantal aanvragen voor subsidie.
- Eventueel aanpassing subsidieregeling ‘kunstprojecten en manifestaties’ naar aanleiding van de resultaten van de enquête.

5.3 Opdrachtenbeleid

Kunst- en vormgevingsopdrachten kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving en van producten. Wij willen dan ook stimuleren dat kunstenaars of vormgevers ingeschakeld worden bijvoorbeeld (her)inrichting van gebieden, nieuwe wijken, vormgeving van onderdelen van gemeentelijke projecten. Daarnaast willen we een stimulerende rol spelen bij initiatieven van derden (bijvoorbeeld d.m.v. een financiële bijdrage).

Een aantal projecten waaraan we deze periode aandacht willen schenken zijn:

Kwaliteitsslag Traverse

In het door de gemeenteraad vastgestelde Masterplan Centrum is aangegeven dat de Traverse een kwaliteitsslag nodig heeft. Momenteel zijn voorstellen in voorbereiding om tot een verbeterslag te komen.

Ons inziens kan een kunstenaar/vormgever een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van het beeld en de functie van de Traverse, wat weer kan bijdragen aan de ambitie om de Traverse in te zetten als ‘visitekaartje van de stad’.

Wij stellen dan ook voor om een kunstenaar/vormgever te betrekken bij de kwaliteitsslag van de Traverse. Een projectvoorstel met financiële paragraaf zal de komende tijd verder worden uitgewerkt.

Kunstproject Brandevoort

Een project waarvan we de mogelijkheid tot realisatie willen onderzoeken is een kunstproject rond Brandevoort. Brandevoort is in meerdere opzichten een groot succes gebleken. De binding met de stad is echter nog vrij zwak. Dit is zowel uit sociaal oogpunt als uit economisch oogpunt jammer. Bezien zal worden of een opdracht uitgezet kan worden waarbij (een) kunstenaar(s) met een kunstproject meer binding tussen bewoners van Brandevoort en de stad Helmond kan realiseren. Hierbij moet niet gedacht worden aan een kunstproject met een traditioneel karakter (plaatsing beelden), maar aan een project met een meer conceptuele invalshoek en een interdisciplinaire aanpak.

BrabantStadfestival

Verder willen we deze periode bezien of en in hoeverre het mogelijk is Helmondse beeldend kunstenaars en vormgevers te betrekken bij het te ontwikkelen Helmondse deel van het BrabantStadfestival (in het kader van BrabantStad culturele hoofdstad 2018).

Representatiegeschenk

In het verleden zijn af en toe opdrachten verstrekt aan kunstenaars en vormgevers om een kunstwerk te realiseren in oplage dat kan dienen als representatiegeschenk voor het college. Gebleken is dat er behoefte bestaat om het bestand aan relatiegeschenken zo nu en dan te updaten.

Voorgesteld wordt om met ingang van 2007 eens in de twee jaar aan een Helmondse kunstenaar of vormgever opdracht te geven voor het ontwerp en de realisatie van een relatiegeschenk in een bepaalde oplage.

'Vaas voor de gelegenheid' (Simone van Bakel)

We willen deze periode de middelen voor kunstprojecten (die eens in de twee jaar worden opgenomen in het investeringsprogramma) gaan inzetten voor grote kunstprojecten in de openbare ruimte (opdracht).

Hierbij zal er bij nagenoeg alle projecten naar gestreefd moeten worden om de beschikbare middelen voor het betreffende kunstproject aan te vullen met extra middelen (bijvoorbeeld subsidies, sponsoring, e.d.)

De kleinere kunstprojecten en - opdrachten kunnen bekostigd worden uit het in de begroting opgenomen beeldende kunstbudget. Zo nu en dan zullen hiervoor ook nog middelen van elders nodig zijn. Dit wordt per project bekeken.

Wanneer kunst- of vormgevingsopdrachten worden uitgezet zal er naar gestreefd worden om Helmondse kunstenaars en vormgevers in deze processen optimaal te bereiken. Dit zal onder andere gebeuren door middel van directe aanschrijving. Het adressenbestand van lokale kunstenaars zal hiertoe verder geoptimaliseerd dienen te worden.

Daarnaast zal ook via de lokale huis-aan-huisbladen en via www.Helmond.nl publiciteit worden gegeven aan initiatieven.

Bij de selectie van (een) kunstenaar(s) voor de opdracht zal de adviescommissie beeldende kunst, eventueel aangevuld met andere belanghebbenden, een advies uitbrengen aan het college van burgemeester en wethouders. Het college verstrekt daarna de opdracht.

Voorstellen/actiepunten:

- Projectvoorstel kunstopdracht kwaliteitsslag Traverse uitwerken
- Onderzoek doen naar haalbaarheid kunstproject Brandevoort
- Onderzoek doen naar actieve deelname van Helmondse kunstenaars en vormgevers aan een BrabantStadfestival.
- Vanaf 2007 eens in de twee jaar een Helmondse kunstenaar of vormgever opdracht verstrekken voor het vervaardigen van een representatiegeschenk voor de gemeente.
- Optimaliseren adressenbestand Helmondse kunstenaars en vormgevers.

5.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte

Het beeldenbestand in het centrum is de afgelopen tijd fors uitgebreid.

In de, vooral oudere, wijken zijn in het verleden ter verfraaiing van de openbare ruimte veel kunstwerken geplaatst. In de nieuwere wijken is het aantal kunstwerken niet zo groot.

Na de realisatie van de beeldenroute centrum in de loop van 2007 willen wij bezien of het mogelijk is de route uit te bereiden met de beelden elders in de stad. In dat kader stellen we voor om de 'manco's' in de wijken te inventariseren en te bekijken of het wenselijk is bepaalde plekken te voorzien van een kunstwerk. De middelen 'stadsverfraaiing' (voor zover niet bestemd voor onderhoud) kunnen in deze periode dan vooral ingezet worden voor aankoop/opdrachten voor kunstwerken in de wijken. Indien dit concreet wordt zullen de bewoners, vertegenwoordigd in de klankbordgroepen, bij de keuze c.q. opdracht worden betrokken. Dit is belangrijk om het draagvlak voor de kunstuitingen te bevorderen. Daarnaast proberen we, evenals de afgelopen jaren, in te spelen op verzoeken van derden voor plaatsing van kunstwerken en zullen we waar mogelijk initiatieven van derden blijven stimuleren.

Onderhoud

De kunstwerken in de stad behoeven zo nu en dan onderhoud. Afhankelijk van de locatie, het materiaal, de staat, etc. verschilt de wijze van aanpak per kunstwerk.

Omdat er behoefte is aan een goed digitaal bestand van de kunstwerken in de openbare ruimte en de onderhoudsaanpak hiervan is aan de NBKS (Nieuwe Brabantse Kunst Stichting) opdracht gegeven een inventarisatie te maken van de beelden in de stad. In de inventarisatie wordt ingegaan op het kunstwerk zelf, de kunstenaar, de waarde, de onderhoudsstaat van het kunstwerk, de onderhoudsstrategie per kunstwerk en een analyse van mogelijke faalvormen. De inventarisatie zal medio 2007 zijn afgerond. Naar aanleiding van de resultaten van deze inventarisatie zal een onderhoudsplan voor het totale beeldenbestand van de gemeente worden opgesteld.

'Icarus' (Wander Bertoni)

Na het gereed komen van de beeldenroute centrum begin 2007 is het echter nog meer van belang dat in ieder geval de beelden in deze route er goed bij staan. Onderhoud hiervan kan

niet wachten op het onderhoudsplan voor het totale beeldenbestand. Daarom zal het onderhouden van de bronzen beelden in het centrum door een gespecialiseerd bedrijf voorlopig worden voortgezet en zullen de overige (niet bronzen) beelden in de route regelmatig aan een inspectie worden onderworpen.

Voorstellen/actiepunten:

- Inventariseren beeldenbestand in de wijken om 'manco's' in beeld te brengen
- Opstellen onderhoudsplan voor het totale beeldenbestand.
- Na realisatie beeldenroute centrum en voor realisatie onderhoudsplan onderhoudstaat van de beelden in de beeldenroute centrum bijhouden

5.5 Stadscollectie

Door het niet meer beschikbaar zijn van provinciale middelen voor overige beeldende kunstactiviteiten is vanaf 2005 niets meer aangekocht voor de stadscollectie.

Gelet op het in het verleden geconstateerde beperkte geschikte aanbod en vanwege de beschikbare financiële middelen voor beeldende kunst wordt voorgesteld te stoppen met het aankoopbeleid voor de stadscollectie. Wij geven er op dit moment de voorkeur aan de beschikbare middelen voor beeldende kunst in te zetten voor kunstprojecten die een groter bereik hebben.

Voorstel/actiepunt:

- Het aankoopbeleid voor de stadscollectie stopzetten.

5.6 Atelierbeleid

Goede en betaalbare ateliervoorzieningen staan in veel steden op de politieke agenda. Realisatie daarvan is echter geen gemakkelijke opgave. De relatie tussen investerings- en exploitatiekosten en de bijdragen die de meeste – en zeker jonge – kunstenaars kunnen betalen staan haaks op elkaar. In steden met een grote kunstenaarspopulatie, merendeels voortvloeiend uit de daar gevestigde opleidingen, worden oude gebouwen (fabriek, school) vaak herbestemd voor die doelgroep.

Het aantal in Helmond gevestigde kunstenaars is momenteel niet zo groot (op het aantal vormgevers hebben wij geen zicht), maar zal naar verwachting ook niet toenemen, wanneer het voor deze doelgroep niet aantrekkelijk wordt gemaakt om zich in Helmond te vestigen. Met kunst- en vormgevingsopleidingen in de stad (ROC, Helicon) en in de omgeving (bv. Designacademy Eindhoven) mag verwacht worden dat er wellicht potentieel is dat van een betaalbaar atelier- en werkplaatsenaanbod gebruik wil maken. Als we een aantrekkelijk, interessant en concurrerend accommodatieaanbod kunnen realiseren kunnen we enerzijds voorzien in een (mogelijke) behoefte van Helmondse kunstenaars en vormgevers en anderzijds wellicht jonge creatieve ondernemers en kunstenaars motiveren zich in Helmond te vestigen.

Creatieve bedrijvigheid in de vorm van bedrijven, kunstateliers en broedplaatsen verdienen een centrale plek in onze stad. Nieuwbouw om dergelijke ruimtes te realiseren is vaak een te dure optie. In steden met een grote kunstenaarspopulatie kan herbestemming van oude gebouwen (fabriekscomplexen, scholen e.d.) vaak soulaas bieden. Wellicht dat de transformatie van de kanaalzone (vrijkomende industriecomplexen) op termijn kan voorzien in voorzieningen voor creatieve bedrijvigheid, bijvoorbeeld in een combinatie van creatieve bedrijven, kunstateliers en (atelier)woningen.

In het verleden is gebleken dat woningbouwverenigingen soms leegstaande ruimtes (woningen) beschikbaar stellen aan kunstenaars voor tijdelijk gebruik (bv. in Binnenstad). Ook het project Hermitage Helmond in het voormalige ABN AMRO pand aan de Markt is hiervan een goed voorbeeld. In de stad staan regelmatig ruimtes leeg in afwachting van ontwikkelingen. Wellicht is het mogelijk om deze ruimtes tijdelijk beschikbaar te stellen aan kunstenaars.

Wij stellen voor om te inventariseren hoe groot de behoefte bij Helmondse kunstenaars en vormgevers is aan een tijdelijke en/of permanente ateliervoorziening. In de eerder genoemde enquête zal hieraan dan ook aandacht worden geschonken. Blijkt aan tijdelijke ateliers/werkruimtes behoefte te zijn zal nader bezien worden aan welke juridische voorwaarden voldaan moet worden en zal een overleg met derden worden aangegaan om de mogelijkheden af te tasten.

Voorstellen/actiepunten:

- Onderzoek naar de behoefte en mogelijkheden van een tijdelijk en/of permanent aanbod van ateliers/werkplaatsen onder Helmondse kunstenaars/vormgevers.
- Onderzoek naar mogelijkheden van een permanent aanbod van ateliers en werkplaatsen voor kunstenaars en creatieve bedrijven.
- Onderzoek naar de mogelijkheden en beschikbaarheid van tijdelijke ateliers/werkruimtes.

5.7 Promotie

Het promoten van beeldende kunst in de ruimste zin is belangrijk om publieksbereik te verruimen. Tevens is het in het belang van kunstenaars en vormgevers dat het publiek belangstelling heeft voor zijn/haar producten.

Wij willen ons dan ook inspannen om door middel van stimulering van beeldende kunst- en vormgevingsactiviteiten en ontwikkeling van (laagdrempelige) producten beeldend kunst en vormgeving onder de aandacht te brengen bij een groot publiek.

Gedacht kan worden aan een goede PR rond gemeentelijk ontwikkelde (kunst)producten (bv. beeldenroute), initiatief nemen voor opdrachten voor realisatie van producten (bv. relatiegeschenk gemeente), deelname aan evenementen zoals de Dutch Design Week Eindhoven, etc.

Evenementen, zoals open atelieldagen/atelierroute, kunnen ook bijdragen aan promotie van beeldende kunst en het werk van beeldende kunstenaars.

In het verleden werd in Helmond en omgeving jaarlijks een atelierroute georganiseerd. Het publiek kon dan in een weekend de open ateliers van vele kunstenaars bezoeken. Na een paar sessies kwam er helaas een einde aan dit initiatief.

Een aantal jaren is door een Helmondse kunstenaar het initiatief genomen voor de organisatie van jaarlijkse open atelieldagen. Deze kunstenaar presenteerde zijn werk en gaf verder ook andere kunstenaars de gelegenheid hun werk in zijn woon- en werkruimtes te presenteren.

In 2006 hebben twee Helmondse kunstenaars het initiatief genomen voor de organisatie van open atelieldagen in Helmond. Diverse Helmondse kunstenaars stelden hun atelier open en de dagen werden goed bezocht, waaruit opgemaakt kan worden dat ze in een behoefte voorzien. De intentie was om hiervan een jaarlijks terugkerende activiteit te maken. De organisatie van zo'n activiteit kost echter enorm veel tijd en geld en beide kunstenaars hebben onlangs aangegeven dat zij de organisatie op dezelfde wijze als in 2006 een te grote belasting vinden. In een andere organisatiestructuur zijn zij bereid om de organisatie op zich te nemen. Hierover is momenteel overleg gaande.

Inmiddels hebben diverse Helmondse kunstenaars aangegeven dat zij het jammer vinden dat er in 2007 geen open atelieldagen georganiseerd worden.

Ons inziens dragen open atelieldagen bij aan de promotie van beeldende kunst in het algemeen en van het werk van de beeldend kunstenaars in het bijzonder en kunnen daarom van belang zijn voor kunstenaars en voor het publieksbereik.

Wij stellen dan ook voor om de mogelijkheden te onderzoeken een organiserende partij met een nader te bepalen financiële ondersteuning bereid gevonden kan worden om eens in de twee jaar stedelijke open atelieldagen te organiseren.

In Helmond zijn veel initiatieven, commercieel en niet-commercieel, actief bezig met beeldende kunst en vormgeving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan musea, kunstitlenen,

galerieën, werkplaatsen en ateliers, opleidingen, (grafische) vormgevingsbedrijven, etc. Zij dragen ook in belangrijke mate bij aan het aanbod, de promotie en het draagvlak voor beeldende kunst en vormgeving. Ook op andere creatieve terreinen zijn veel initiatieven actief.

Om hieraan meer bekendheid te geven stellen wij voor om de creatieve initiatieven in Helmond in kaart te brengen en een onderzoek te doen (o.a. in eerder genoemde enquête) naar de behoefte en de mogelijkheden om een website (startpagina) te ontwikkelen waarop deze initiatieven vermeld kunnen worden.

Voorstellen/actiepunten:

- Waar mogelijk activiteiten ontwikkelen of ondersteunen die als doel hebben stimulering van beeldende kunst- en vormgevingsactiviteiten en deze onder de aandacht te brengen bij een groot publiek
- De mogelijkheden onderzoeken of een organiserende partij met een nader te bepalen financiële ondersteuning bereid gevonden kan worden om eens in de twee jaar stedelijke open atelierdagen te organiseren.
- Creatieve initiatieven in kaart brengen.
- Onderzoek doen naar de behoefte en mogelijkheden tot ontwikkeling van een website (startpagina) waarop creatieve initiatieven vermeld kunnen worden.

6. ADVIESSTRUCTUUR

Sinds 1994 adviseert een externe commissie, de 'adviescommissie beeldende kunst' het college van burgemeester en wethouders over de besteding van de beeldende kunstmiddelen. De adviescommissie wordt benoemd voor een periode van twee jaar met de mogelijkheid de zittingsperiode te verlengen. De commissie bestaat momenteel uit drie onafhankelijke deskundigen met verschillende vakdisciplines, te weten een beeldend kunstenaar, een kunsthistoricus en een stafmedewerker aan de Academie voor Beeldende Kunst.

De commissie toetst de artistieke kwaliteit van de activiteiten op het terrein van beeldende kunst en vormgeving, zoals opdrachten, subsidieverzoeken, aankopen en ambtelijke voorstellen en brengt daarover adviezen uit aan het college van burgemeester en wethouders. Het college neemt vervolgens een besluit. De adviescommissie beeldende kunst kan gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan het college.

7. SAMENVATTING

In 2002 werd de nota 'KunstStof; geactualiseerde nota beeldende kunstbeleid Helmond 2002-2006' vastgesteld. In deze periode lagen de beleidsaccenten vooral op het stimuleren van cultureel ondernemerschap van kunstenaars en op het vergroten van het publieksbereik. Vanuit de rijksgeldstroom BKV ontving de gemeente Helmond jaarlijks financiële middelen om activiteiten die dit beleid ondersteunden te stimuleren.

Gewijzigd rijks- en provinciaalbeleid leidden in 2005 tot andere voorwaarden voor de inzet van de aan Helmond toegekende middelen uit de geldstroom BKV. Dit leidt ertoe dat er binnen de bestaande financiële middelen keuzes dienen te worden gemaakt over de wijze van inzet hiervan. In de toekomst zullen er mogelijk extra middelen beschikbaar moeten komen om het kunstbeleid en de voorzieningen op bepaald niveau te handhaven en mogelijk ook uit te breiden.

De in deze nota geformuleerde voorstellen en actiepunten voor de beleidsperiode 2007 - 2010 gaan grotendeels uit van realisering binnen de beschikbare financiële middelen (tenzij anders vermeld).

Hieronder treft u een samenvatting van de in de nota beschreven voorstellen en actiepunten aan:

Stichting De Nederlandsche Cacaofabriek:

- In het kader van deze nota een keuze maken met betrekking tot de positie van de Cacaofabriek.
- Indien subsidiering aan de stichting De Nederlandsche Cacaofabriek wordt voortgezet in overleg treden met de stichting om afspraken te maken voor de periode vanaf 2009.

Subsidiemogelijkheden voor kunstenaars:

- Subsidieregeling 'individuele projectsubsidies' intrekken.
- Subsidieregelingen 'Kunstprojecten en manifestaties' vooralsnog in huidige vorm handhaven.
- In een enquête onder Helmondse kunstenaars o.a. onderzoek doen naar de aanleiding van het geringe aantal aanvragen voor subsidie.
- Eventueel aanpassing subsidieregeling 'kunstprojecten en manifestaties' naar aanleiding van de resultaten van de enquête.

Opdrachtenbeleid:

- Projectvoorstel kunstopdracht kwaliteitsslag Traverse uitwerken
- Onderzoek doen naar haalbaarheid kunstproject Brandevoort
- Onderzoek doen naar actieve deelname van Helmondse kunstenaars en vormgevers aan een BrabantStadfestival.
- Vanaf 2007 eens in de twee jaar een Helmondse kunstenaar of vormgever opdracht verstrekken voor het vervaardigen van een representatiegeschenk voor de gemeente.
- Optimaliseren adressenbestand Helmondse kunstenaars en vormgevers.

Beeldende kunst in de openbare ruimte:

- Inventariseren beeldenbestand in de wijken om 'manco's' in beeld te brengen
- Opstellen onderhoudsplan voor het totale beeldenbestand.
- Na realisatie beeldenroute centrum en voor realisatie onderhoudsplan onderhoudstaat van de beelden in de beeldenroute centrum bijhouden

Stadscollectie:

- Het aankoopbeleid voor de stadscollectie stopzetten.

Atelierbeleid:

- Onderzoek naar de behoefte en mogelijkheden van een tijdelijk en/of permanent aanbod van ateliers/werkplaatsen binnen Helmondse kunstenaars/vormgevers.
- Onderzoek naar mogelijkheden van een permanent aanbod van ateliers en werkplaatsen voor kunstenaars en creatieve bedrijven.
- Onderzoek naar de mogelijkheden en beschikbaarheid van tijdelijke ateliers/werkruimtes.

Promotie:

- Waar mogelijk activiteiten ontwikkelen of ondersteunen die als doel hebben stimulering van beeldende kunst- en vormgevingsactiviteiten en deze onder de aandacht te brengen bij een groot publiek
- De mogelijkheden onderzoeken of een organiserende partij met een nader te bepalen financiële ondersteuning bereid gevonden kan worden om eens in de twee jaar stedelijke open atelieldagen te organiseren.
- Creatieve initiatieven in kaart brengen.
- Onderzoek doen naar de behoefte en mogelijkheden tot ontwikkeling van een website (startpagina) waarop creatieve initiatieven vermeld kunnen worden.

BIJLAGEN

Subsidieregeling Kunstprojecten en manifestaties

Omschrijving

De subsidieregeling Kunstprojecten en manifestaties heeft als doel om door middel van activiteiten op het terrein van beeldende kunst en/of vormgeving een groot publiek in aanraking te brengen met, en/of nieuwe doelgroepen te interesseren voor beeldende kunst- en vormgevingsuitingen.

De activiteiten hebben uiteindelijk als doel om beeldende kunst en vormgeving en daarmee (de werken van) kunstenaars en vormgevers bij een groter publiek onder de aandacht te brengen.

De activiteiten moeten plaatsvinden in Helmond en er dienen Helmondse kunstenaars c.q. vormgevers bij de organisatie betrokken te zijn.

Een subsidie kan beschikbaar worden gesteld voor activiteiten die bovengenoemde doelstellingen bevorderen, zoals:

Een gezamenlijk project van meerdere kunstenaars en/of vormgevers

Samenwerkingsproject tussen diverse kunst- en cultuuruitingen

Een gezamenlijk project van kunstenaar(s) of vormgever(s) met het onderwijs, bedrijfsleven, instellingen, etc.

Een kunstproject op een locatie waar een groot en/of gemêleerd publiek komt.

Andere projecten die tot doel hebben een groot en/of nieuw publiek in aanraking te brengen met beeldende kunst en/of vormgeving.

Doelgroep

Voor een subsidie kunnen in Helmond actieve beeldende kunstenaars, vormgevers, (project)organisaties e.d. in aanmerking komen.

De stichting 'De Nederlandsche Cacaofabriek' kan geen beroep doen op de subsidieregeling, aangezien voor deze stichting jaarlijks aan de hand van het door de stichting ingediende activiteitenprogramma een jaarsubsidie wordt vastgesteld.

Bijdrage

De maximale hoogte van de bijdrage bedraagt € 4.500,- afhankelijk van de begroting van het project.

Voorwaarden

Om voor een subsidie in aanmerking te komen dient de organisatie een schriftelijk verzoek te doen aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond en dit verzoek vergezeld laten gaan van:

Een beschrijving van het project, waaruit mede is op te maken de doelstelling, inhoud, aanpak, werkwijze, uitvoering en duur van het project.

Een gespecificeerde begroting. Indien het aangevraagde bedrag de hoogte van het maximaal toe te kennen subsidie overschrijdt, dient tevens een dekkingsplan voor de resterende kosten te worden bijgevoegd.

Toetsing

De adviescommissie beeldende kunst toetst de artistieke kwaliteit van het aangevraagde en brengt een advies uit aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond.

Het college beslist uiteindelijk over de aanvraag, waarna de aanvrager schriftelijk in kennis wordt gesteld van het besluit van het college.

Indien een subsidie wordt toegekend betreft het altijd een maximale garantiesubsidie.

Uitbetaling

De definitieve subsidie wordt vastgesteld en uitbetaald, nadat de aanvrager een eindafrekening, met kopieën van rekeningen, heeft ingediend.

Op verzoek kan een voorschot op de subsidie betaalbaar worden gesteld. Het voorschot bedraagt maximaal 90 % van de toegezegde garantiesubsidie. Het restant wordt uitbetaald nadat de eindafrekening is ingediend.

Aanvraag

De subsidieaanvraag kan gericht worden aan het college van burgemeester en wethouders, Postbus 950, 5700 AZ HELMOND.

Voor meer informatie met betrekking tot de regeling kan contact opgenomen worden met de afdeling Kunst en Cultuur.

Contactpersoon: mevrouw N. Vereijken (tel. 0492-587126).

Regeling individuele projectsubsidies

Omschrijving

De regeling Individuele Projectsubsidies heeft als doel het stimuleren van cultureel ondernemerschap van individuele beeldende kunstenaars en vormgevers.

Een subsidie kan beschikbaar worden gesteld voor:

De verwezenlijking van concrete kunstwerken en projecten van individuele beeldende kunstenaars of vormgevers.

Exposities, zelfstandig of als onderdeel van een project, met een bijzonder karakter. Over het algemeen zullen individuele atelierexposities dat bijzondere karakter ontberen.

Promotieactiviteiten die van belang zijn voor het bekend(er) maken van het werk van de individuele kunstenaar en vormgever.

Catalogi en publicaties met een zelfstandig karakter of ter begeleiding van een project.

Andere projecten die als doel hebben het cultureel ondernemerschap van de individuele kunstenaar of vormgever te stimuleren.

Niet subsidiabel zijn:

Aanvragen voor reisbeurzen, stipendia, beroepskostenvergoedingen, e.d.

Verblijfkosten en kosten van levensonderhoud

Reguliere beroepskosten

Honoraria. Uitvoeringskosten door derden worden alleen gesubsidieerd voor zover zij direct betrekking hebben op de realisering van het aangevraagde.

De kosten van een atelier, tenzij aantoonbaar wordt gemaakt dat het voor de realisering van het aangevraagde noodzakelijk is tijdelijk aanvullende atelierruimte te huren.

Reiskosten en transportkosten, tenzij deze direct betrekking hebben op de realisering van het aangevraagde.

Doelgroep

Voor een individuele projectsubsidie kunnen in Helmond wonende en werkende beeldende kunstenaars en vormgevers in aanmerking komen.

Bijdrage

De maximale hoogte van de bijdrage voor individuele projectsubsidies bedraagt € 1.600,=.

Voor aanvragen voor catalogi en publicaties wordt de rekenregel gehanteerd dat deze in aanmerking komen voor een subsidie van 50 % van de kosten, met een maximum van € 1.600,=.

Voorwaarden

Om voor een subsidie in aanmerking te komen dient de kunstenaar of vormgever een schriftelijk verzoek te doen aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond en dit verzoek vergezeld laten gaan van:

Een beschrijving van het project, waaruit mede is op te maken de doelstelling, inhoud, aanpak, werkwijze, uitvoering en duur van het project.

Een gespecificeerde begroting. Indien het aangevraagde bedrag de hoogte van het maximaal toe te kennen subsidie overschrijdt, dient tevens een dekkingsplan voor de resterende kosten te worden bijgevoegd.

Een Curriculum Vitae (CV) van de kunstenaar of vormgever, alsmede verdere relevante informatie betreffende loopbaan en oeuvre. *

Aanvragen kunnen het gehele jaar door worden ingediend. *

Toetsing

De adviescommissie beeldende kunst toetst de artistieke kwaliteit van het aangevraagde en brengt een advies uit aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond.

Het college beslist uiteindelijk over de aanvraag, waarna de aanvrager schriftelijk in kennis wordt gesteld van het besluit van het college.

Indien een subsidie wordt toegekend betreft het altijd een maximale garantiesubsidie.

Uitbetaling

De definitieve subsidie wordt vastgesteld en uitbetaald, nadat de aanvrager een eindafrekening, met kopieën van rekeningen, heeft ingediend. *

Op verzoek kan een voorschot op de subsidie betaalbaar worden gesteld. Het voorschot bedraagt maximaal 90 % van de toegezegde garantiesubsidie. Het restant wordt uitbetaald nadat de eindafrekening is ingediend. *

Aanvraag

De subsidieaanvraag kan gericht worden aan het college van burgemeester en wethouders, Postbus 950, 5700 AZ HELMOND.

Voor meer informatie met betrekking tot de regeling kan contact opgenomen worden met de afdeling Kunst en Cultuur.

Contactpersoon: mevrouw N. Vereijken (tel. 0492-587126).